

Plymouth Pa. 20 d. Birželio.

Sziame „Vienybės“ numeryje p. Żalcio korespondencijoje skaitytojai atras užmanymą uždėti lietuviszkas kolonijas kokiame nors szios žemės kampelyje. „Vienybėje“ jau nesykį buvo apsznekėtas tas užmanymas, bet nū nekurio laiko nustota apie tą kalbėti. Kadagi tai yra didelės svarbos dalykas, tai mes užkviečiame gūdotinus skaitytojus, o ypacz apsipazinusius su ukinykyste szioje žemėje, laikas nū laiko szį tą pranėszti per mūsų laikrasztį savo tautieciaims tame dalyke. Beragidami vieni kitus, tankiaus apie tą dalyką kalbėdami, su laiku galėsime įvykditi *lietuviszkas naujokynes Amerikoje*.

— Shenandoah'o „Garso“ N 36 iszėjo dvigubojėje formoje. „Garso“ iszdavėjas žada ir toliaus iszleidinėti tokioje formoje savo laikrasztį. Lietuvystė Amerikoje žiniai ky-la, tik gaila kad nevysi laikraszcziai atsakancziai užsiima savo tautiecių reikalais.

Malda.

Saugok Dieve mus' tėvynę
Nū to sziaurės vėjo,
Nū tų sniegų, nū tų pusnių,
Ka isz ten atėjo.

Saugok Dieve nū pavietrės,
Jog isz ten atėjo,
Mus naikino, isikandus
Paskui mumisėjo.

Saugok Dieve kalbą mūsų,
Kad suvis nežutų,
Kad užversta pusniais rusų
Ant amžių nebutų.

Saugok Dieve vierą szventą,
Kad ji tvirta butų,
Kad ji stipriai iszstovėtų,
Kad silpna negrutų.

Saugok Dieve tėvus, sunus,
Ką myli tėvynę,
Ką nekenczia atėjunų,
Uzdraudziusių žinią.

Saugok Dieve tūs lietuvis
Kur' laikos vieny bės,
Ir malonės savo tarpe

Ir darbūs kantrybės.
Saugok Dieve tautą mūsų,
Kad tik neįkliutų,
Kad garbinga ir turtinga
Savo dvasioj' butų.

Saugok Dieve tūs lietuvis,
Ka po visą svieta
Persekioti per nelaimę
Tur' kelionę kietą.

Pusė.

Isz Lietuvos.

— *Resiainių* parakvijoje 22 d. Gegužio isz Kalnujų, Paszaltūnio ir Pakažnupio susirinko 30 vyrų, idant eiti į Ameriką.

Arti Jurbarko (*Resiainių* pav.) iszeivių tarpe buvo ir vienas ukinykas su paczia. Ten ant rubežiaus Szventupis teka, per kurį vyras perszokęs buvo jau Prusūse, bet jo boba to padaryti nesuspėjo ir ją maskolius nutvėres lyg vilkas kiaulę pirm savęs varė. Vyras Prusūse budamas o matydamas, kas mūsų pusėje su jo boba darosi, isz proto ką neiszėjo. Tame pat laike buvo Prusų pusėje 8 kantrabantnikai su paikais, kurie paupiais už krumų pasislėpę tykojo tiktai, kaip dailiai be subildėjimo į mūsų pusę pereiti. Taigi tie nelaimingam vyrui pasakė, kad jeigu ansai jiems 5 rublius užmokės, tai jie jam paczia pristatys. Vyras su didžiausiu džiaugsmu ant to sutiko. Kantrabantnikai palikę tavorus Prusų pusėje, perėjo į mūsų pusę, prilupo aną maskolius, kiek tik-tai anam tilpo, atėmė bobą ir vyrui pristatė.

Apie 16 d. Gegužio Križbarko karczemoje prie plianto (*Resiai*. pav.) 600 žmonių besirengiancių į Ameriką nakvojo, kurie visokiais keliais per rubezių veržėsi. Kelias deszintis jų sugautus atgal į savo valsecius varė. Paskui vieno žmonių pulko maskoliai vijos, bet nesuspėjo, nės tie per rubezių perbėgo. Bet jų

nedaviję maskoliai pasergėjo, kad jie porą rysziukų paliko, pažiūrėjo, o czia suvynioti maži kudikiai; taigi tūs nutvėrė į tamožnę nuneszė. Tamožnėje nežino, ką su tais vaikais reikia dabar daryti; gal į „prijutą“ (prieglobstį) nusiųs, ant pravoslavijos apkriksztiję. Nežinia ar tie vaikai buvo ty-czia pamesti ar užmirszti. Gal palikti todėl, kad be jų butų lengviau ant kelio ir gyvenime, o jeigu per gerus tėvus isz baimės pamesti, tai galite numanyti, kokis po maskoliumi yra gyvenimas, kad bėgant isz baimės reikia ir savo vaikų iszszadėti. Tas apie Tauragę atsitiko.

Argi negalėtumėte dėl jų sutikimo ant pamarių krasztų kokią kantora įtaisyti, idant lietuviai žinotų, kur reikia eiti ir kad nū jums kokią rodą gauti galėtų?

Gera butų, kad pasirupintumėte kokią dar neužgyventą teritoriją užimti ir ten grynai lietuviszkai vestis.

Liudnas likimas mūsų laukinykstės laukia, nės geri darbinikai iszcina, palikdami savo ubagus, senius ir mažų metų kudikius, kuriūs vjetiniai turi maityti. Jeigu katras isz Amerikos ir grįzta tai yra pilnas socialiszku siekių ir dyvyjasi, kad czionykszcziai nesibuntavoja užtai, kad jiems per menkai moka, kad ponams kloniojas ir į rankas bucziauja. Žinoma tas netiktai ponams, bet visiems turtingesniems netinka. Bet isz antros pusės gerai žinomas yra daigtas, kad ponai dabar tiktai isz seno papratimo su trota gaspadoriauna, kapitalus prie gaspadorystės pridėdami arba į skolas brisdami, tai yra, kad ponai darbinikams daugiau (?Red.) užmoka, neką jie uždirba ir per tat jau ne apie algų padidinimą, bet apie pamažinimą reiktų kalbėti. (Mums rodosi, jog reiktų po-

nams mažiaus užsiimti su kaziromis, vyno, ir alaus bonkomis, nekelti nereikalingų balių, nemėtyt pinigų Varszavose ar kitūse miestūse, tai galės ir didesnes algas mokėti darbinikams ir da patiems užteks. Kas link rankų gi bucziaiviro, jeigu tą paprotį prilaikyti, tai ponai darbinikams turėtų kloniotis ir buczlūti rankas, nės szių pastarų rankos uždriba dūnelę dėl ponų. Red.) Bet vėl yra teisybė, kad ponai nemoka gaspadoriauti. Tada jie mokėjo, kaip baudziavas turėję, per savo nemokėjimą gyventi tėvynę žudo, *) nės jų žemė per bankus licitavojama arba pardūdama, kūtankiausiai maskoliams tenka ir tai mažne už dyką, tūm tarpu, kad dėl vietinių lietuvių už pigią prekę pardūtų, pamažintų iszeivystę ir pakeltų vietinę kultūrą. Žodziu sakant, labai pagėidautina, kad mūsų žemė ne į dykdūnių maskolius siurbėlių rankas patektų, bet į darbinikų rankas, ant kurių procios svietas stovi.

Jeigu ponai (lenkai) tvirtai prie žemės laikysis, jos dėl lietuvių pavydėdami, nors pigiai nepardūdami, o patys gyvens, vis į skolas brisdami, tai mūsų kraszte niekados gėro nebus, nės žemė pereis į maskolius rankas, o visi lietuviai iszeis.

Taigi dėl ponų (lenkų) ir lietuvių laimės ir dėl laimės viso kraszto daug geriau butų, kad ponai tiek žemės prie savęs užlaikytų, kiek prie pagalbos savo szeimynos gali iszgyventi, o atlikusią pigiai lietuviams pardūtų. Sziokiu budu pardūtų daug brangiau kaip maskoliams ir krikszczioniszka malonė visų tarpe vieszpatautų. Dabar vienok

*) N 30 „Koven. Gub. Viedomosti“ randame iszstatyta ant licitacijos Vilniaus žemiszko banko apie 100 dvarų suvirszum 45,000 deset. žemės!! Red.

ponai, tikro reikalo nesuprasdami, ant žmonių už brangias algas rugoja, o tie vėl už tat, kad žemės negauna pigiai pirkti tada, kada ją maskoliai už dyką gauna.

Per tat kūlabjausiai reikia krikščionizmos malonės praplatinimo, o ne tikėjimui prieštaravimo. Pirmieji krikščionys, kada savo tarpe gyveno, tai pas jūs nei turtinųjų nei biednų nebuvo todėl, kad jie krikščionystės prisakymus stropiai pildė. *Kova dėl buvio*, visame prigimime esanti, niekados lygybės nedaleis, bet tikrai malonė viską sulyginti gali. Bet prie viso ko Dievo padėjimo reikia!

Didesnių laukų gaspadoriai mislija dabar, kaip anūs pamąžti, kaip gyvuliais, maszinomis brangias žmonių rankas užstoti. Bet žinoma, kad toksai padėjimas ilgai tvirti negalės, o Dievo teisybę turės virszų paimti.

Kitą kart, pirm kelių metų apie Resiainius maskoliai raiteliai stovėjo, bet, tiems liepus arčiau rubežiaus į Jurbarką atsitraukti, jų kazarmės tuszczios pasiliko, į kurias savininkai ponai visokių bobų, kampinųjų ir įnamių įleido. Dabar vienok tūs visus gyventojus laukan varo, nės pėstiniai maskoliai netikėtai užėina, tas kazarmes užimdami. Maskolių ir Prusų karumėnė vis arčiau ir arčiau viena prie kitos esti.

— *Kražiūse*, Resiainių pav. buvo dar 4 senos lygustos minyszkos, kurias, kliosztorių kasavojant, ant Szaulių link išvezė. Tos žmonos, kurios prie jų buvo, sako, kad anas turėjo rėdytį ir nū lovų kilnoti, taip ligustos buvo.

Dabar lietuvinkai su kant-rabantais ir mokyklomis daug gudresni pasidarė. Kaip tik-tai koks žandaras ar policijantas anūs persekioja, tai jie rūpinasi dazinoti to persekio-

tojo priesz maskolius nusidėjimą, kaip tai: paėmimą už falszių kokių nors pinigų ar ką kitą. Sztai miestelio Sz. žandaras labai lietuviszkas knygą ir mokyklas persekiojo, bet turėjo vieną grieką, o pertat jį lietuviai savo rankoje laiko. — Dabar ir žydams nevalia mokyklų turėti taip kaip ir lietuviams. Taigi žydai, davę žandarui kelias deszimtis rublių, praszė, idant ans tas jų mokyklas neužmartytų. Taigi dabar jas nei žandaras nei uriadnikas, kuris taip pat pinigų gavo, neužmato. Uriadnikas ir ant lietuviszkų dalykų per pirsztus žiuri, bet žandaras tankiai stengės ir labai pavojingu buti. Taigi dabar jam lietuviai primena, kad bitų atsargus, nės ir ans pats kaltas esti; jeigu jis nesiliaus anūs persekio-ti, tai jie augsztesnei valdziai danesz, o tada ans eis į katorgą. Taigi dabar ir žandaras geras pasidarė, ką lietuviai daro, nematydamas.

— *Resiainiūse*, kaip jau žinote, yra būmai pastatyti ir imamas muitas. Bet isz tų surinktų pinigų nei jokio pelno nėra dėl miesto pagerinimo, o viskas, kaip sako, eina į p. Vichmano sprauņko ir kitų urėdnikų kieszenes. Vichmanas nū kunigų Resiainiūse turi dovanai kvatierą, kelis szimtus rublių vertą, bet jam to mažai ir dar netiktai kunigus, bet ir kitus žmones, o ir miestą gerai nuplėsia.

Isz Disnos pavieto, Vilniaus gub., raszo, kad ten yra tikrai penkios turgavietės, kad per tat žmonėms labai sunku, nės reikia į turgų per 40–50 verstų važinėti, kad ten ant atlaidų į bažnyczias neiszpasakytai daug žmonių per kelias dienas susirenka, taipojau ubagų ir t. t.. Tai vis dėlto jog ten baisiai daug pakasavotų bažnyczijų.

„Abruszenije“ ir „pravos-

lavije“ yra tai dalykai, kurie mums praszcziiau choleros ir bado naikina, nedūdami ramiai gyventi.

Sztai dabar į Titavėnus (Resiainių pav.) atvažiavo naujas popas, kuris turi savą už uždūtę katalikus į pravoslaviją versti. Su žinia ir be žinios į savo pravoslavnas brolystes įraszo, o paskui už pravoslavnus skaito ir į cerkvę varo. Tame kraszte ir apie Szilavą yra 80 burliokiszku szeimynų, taipgi po tūs kaimus savo „prichodskas“ mokyklas uždėjo (bene 4 aname kraszte), kur burliokės ir užsitarnavę kareiviai mokina, ten ir lietuvius patraukdami. O popas su palicija, kiek įmanydamas, lietuviszkas mokyklas po kaimus ardo. Sztai Maiziszkių kaime popas su policija vieną tokią mokyklą užgulė, bet, dizeziai kaimiszkių iszpertas, paskui skūstis pradėjo, jog „odin ne voin“ (vienas ne kareivis). Norėjo tas popas į sveczius pas kunigus ir ponus buti priimtu, bet visur priesz jį duris uždare. Jų, jeigu patys maskoliai popus prastai priima, nės tikrai sulyg pirmo balkio į grinczią įleidžia, o popą sutikti už nelaimę sav laiko, kaipgi gali norėti, kad mes anūs gūdotumėmė?! Kunigai, ant kurių sprando ir ponai „intelligentai“ (?) nori užsėsti, labai yra maskolių prispausti. Sztai gavau matyti vieną isz paslaptinių daneszimų Vichmano, Resiainių spravniko (pavieto virsziniko), kuris ant kožno kunigo du kartu ant metų tokį daneszimą dūda:

— *Chitryi, skrityi, durno-ho napravlenija protiv pravoslavija* (gudrus, paslaptus, blogos priesz pravoslaviją nūkraipos). Nors nū kunigų Vichmanas be galo daug turi, bet dar jam mažai. Tokiais yra visi perkriksztai, kurie pravoslavija priima, nės tai daro ne isz persitikrinimo bet

isz bjaurios politikos. O tegul tikrai į szį krasztą vokiecziai užėitų, tai jiems Vichmanas pirmas žvakutę uždegtų! Gal ir jį žandaras gerai daboja, kad neseniai net per laikraszczius (Kov. gub. Vied.) vieszą iszkalbėjimą nū gubernatoriaus gavo.

— *Kelmėie* (Resiai. pav.) vietinis „uczitelis“, apart maskolizmos kalbos, pradėjo stropiai pravoslavnų poterių vaikų mokiti. Bobos ir motinos susitarusios pas tą mokytoją su szlūtomis ir kaczergomis subėgo ir su piktumu pradėjo jo klausti: ar tu czia atėjai vaikus maskolizmo skaitymo ir raszymo mokiti, ar tikėjimo? Mes prie tikėjimo kunigus turime ir patys to mokiname! Žiurėk, kad to nebutų, o ne tai kitaip su tavim apsieisime!

Taigi apie tą buntą mokytojas savo valdziai praneszė ir dabar netiktai czia, bet ir kitur nustojo maskolizmo poterių mokiti.

Per porą mylių nū Resiainių gyvena dvare Vid.... ponia Sta...; kuri turi dar kelias neisztekėjusias dukteris. Taigi ten neseniai su reikalu lankėsi asesorius ir pradėjo su ponia apie panelių isztekėjimą kalbėti, kad Resiainiūse yra daugel urėdnikų maskolių, už kurių panelės isztekėti galėtų. p. St. pasakiusi, kad už maskolių dukters neiszdzūs, o asesorius, užtat supykęs, spravninkui Vichmanui apie tą praneszė. Taigi Vichmanas, pas p. St. atvažiavęs, pradėjo kabintis, kodėl ji yra taip prieszinga maskoliams, - kodėl nenorėtų už maskolių dukters iszdūti ir t. t. — Ką tik nabagė naszlė iszsiteisino.

Dabar pakalbėsime apie antrą maskolizmką priekabę.

Prie Resiainių kalinės vyresniūju (nadzirateliu) yra katalikas p. Palceris, turintis jauną dukterį, į kurią įsimylėjo jaunas maskolius, polici-

jos, urednikas Emilijaninkov. Tas vyras į namus p. P. tankiai landė, norėdamas dukterį gauti, bet nežinia, ar ans jai netiko, ar nenorėjo už jo, kaip už maskoliaus tekėti, gana to, kad vieną paskolytą revolverį turėdamas, praszė jos, idant ji vakare palydėtų; bet kada mergina, lyg jusdama nelydėjo, szesziš žingsnius nū kalinės durių paėjęs, į gerklę sav szovė ir ant vietos krito. Jeigu anoji būtų ji lydėjusi ir jai tas likimas būtų tekęs. Maskoliai nuszovusį iszkilmingai palaidojo, o prie merginos tėvo pradėjo kabintis, kodėl ans dukters Emilijaninkovui nedavė, nės, kad būtų davęs, tai ans būtų nenusiszovęs ir nū vietos p. P. atstotė!

Mat, mes dėl maskolių viską turime atidūti: savo turta, ir savo sąžinę, ir savo dukteris, zodziu sakant, esame jų gyvuliai, kad jie nori, gali mus papjauti ar laikyti, tai vis jų valia!

Apie po turkais esanczius armėnus ir jų prispaudimą žino Europa, bet ne apie mus, nės nesirupiname kur reikiant pagarsinti!

— Szilava. Czia, po bažnyczios gaisro, sutirpę varpai pasiliko. Taigi už tą sutirpintą metalą žydai po 5 rub. ant pudo davinėjo. Bet ant to karto isz Petropilės buvo pas gimines atvažiavęs p. Babianskis pulkaunikas, karumenės prokuratorius, kuris to metalo szmotą paėmęs į Petropilės chimizką laboratoriją nuvežė. Tenai atrado, kad tai yra metalas „rothusz“ ar „rodchusz“, apie Czenstachavą randamas ir kad jo pudas yra vertas 25 rub. Isz to metalo Szilavoje buvo labai gražus ir su geru balsu varpai.

p. Komaras Beisiogaloje, Kauno pavieta, szimet pirkosz šiaudų ant paszaro už 4,000 rublių. Isz to galite matyti, kokią tai buvo ir kitur pasza-

ro stoka.

— Szauliszkei žydai dabar pradėjo platinti knygutes: lietuviszgoje, lenkiszkoje, vokiszkoje, žydiszkoje ir maskoliszkoje kalboje apie Antichristo atėjimą. Ant tų knygų labai szaukia kunigai isz sakyklų. Apie jų įtalpą nežinau.

29. V Žaltys.

— Liudvinavas yra menkas miestelis. Kalvarijos pavieta, užsiaubtas žydų. Yra jame į pusanthro szimto namų, isz kurių tik deszimts priguli ukinikams — lietuviams ir du vokiecziams, o visi kiti — žydų. Tie žydai, kaip visur, minta ir lobsta isz prėkystės ir nūminikystės. Yra Liudvinave, ir vis tik žydų rankose, septyni kromeliai ir trylika karcziamų. Karcziamų būtų lyg perdaug, o bet gi visos dailiai iszeina. Aplinkiniai ukinikai turi po daug lauko ir galėtų dailiai gyventi, kad tik neszelpų taip karcziamų. Yra dar Liudvinave medinė bažnyczia, dvi pradinės mokslinyczios (viena dėl katalikų vaikų, kita vokiszka), valsecziaus kanceliarija, sudas ir vandeninis malunas. Malunas yra taip gi savaszia žydų; numirus jo locninikui, įpėdiniai, negalėdami jo kitaip pasidalinti, pardūda maluną žydūi isz Vilkaviszkie, kaip girdėti, už 40,000 rublių.

Turi Liudvinavas ir savo ponus: du mokytoju, vaitas ir jo du rasztiniku, teisdarys, jo pagelbinikas ir apgynėjas (advokatas) žydas Dovidkė; taip gi ponais savę skaito lovinikai. Liudvinavo sudas yra vienas ant trijų valsezių: Liudvinavo, Padovinio ir Janavo; kiekviens valsezius siųczia nū savę į sudą po vieną loviniką, taip kad jų Liudvinave yra trys. Teisybė, kad lovinikai negyvena Liudvinave, tik atsilanko ten 4-syk ant savaitės (nedėlios), ale tai

nieko nekenkia buti Liudvinavo... ponais.

Žingeidžiausia pažinti „ponus“, renkamus valsecziaus ant trijų metų: sudzią, lovinikus ir vaitą.

Visur Lietuvoj (arba kad ir ne Lietuvoj) rinkimas valsecziaus vyriausybes neapsieina be degtinės. Liudvinave degtinė užima rinkimūse svarbesnę vietą, kaip bent kur kitur, labjusiai dėlto, kad tie rinkimai atsilieka miestelij, turincziam kelioliką karcziamų, kada tūm tarpu kitūse valsecziuose esti kanceliarijos sodziuj, kur tankiausiai ner nės vienos karcziamos. Liudvinave, kas nepragirdis per rinkimus szimto arba dviejų — tegul nės nemislia buti iszrinktu ant kokio nors „pono“.

Papasakosiu, koku budu eina rinkimai. Renka, dūkim sav, didžiausį Liudvinavo poną — sudzią. Jau pulkelis metų, kaip to urėdo neapleidžia p. Aleksa, tas pats Aleksa, apie kurį pernai kūne visi lietuviszki laikraszcziai taip nelemtai atsiszaukė. Jau ponui A. ne pirmas sykis stoti ant rinkimų, jau jis žino, koku budu lengviausiai laimėt. Da priesz rinkimus isz dalina jis tarp žydų, turinczių karcziamas, kokius 200 rublių, kad jie dienoj rinkimo dovai vaiszjūt valseczionis ir prikalbinėtų jų rinkti ant sudzios ne ką kitą, tik jį [A.] Ateina diena rinkimo. Žmonės jau isz anksto pradeda rinktis į Liudvinavą, nės žino, kad bus „lakimo“... Žydai kaip vijurkai sukinasi tarp žmonių, prisiklausinėdami, ką jie szneka: ką ketina rinkti ant sudzios. Prislinkęs kur prie kūpelės ukinikų, žydpalaikis užklausia: „Niu ką? ką rinksit ant sudzios? jau A. nenorit?“ — „Ne, jau jo nerinksim, jau jis ir taip mums dasiėdė...“ — „Oi, bracia, kodėl tu szitoks, da tu niekad toks nebuvai! Niu ko, ar A.

negeras sudzia?“ Visi pradeda peikti Aleksa, nėviens jo nenori: vieną jis neteisingai apsudijęs, nū kito paėmęs per didelį kyszi, taip kad žiurint jau nės viens nedūs balso už Aleksą. Žydelis griebiasi isz kitos pusės: „Niu, vyrai, ko mies czia stovim ant lauko, eisim pas manę!“ ir, nusivedęs visą kūpelę į savo karcziamą, pastato jiems kokią kvortą arielkos. Isztusztinus bonką, žydas apgarsina, kad už szitą degtinę jis pinigų neims, o jai iszrinks A. sudzia, tai da tris syk tiek pastatysias. „Niu ką? klausia žydelis: „ar A. negeras sudzia?“ — „Nugi neblogas...“ atsako viens — kits ukinikas, po tokio argumento, kaip degtinė, apie gerumą p. A.. Pamaži nūmonės atsimaino, vienas pradeda pasakoti, kad jam A. tą gerą padarė, kitam kitą. Eina ant balsavimo ir kūne visi dūda savo balsą už Aleksą, iszskyrus tik mažą pulkelį tokių, kurie nemėgsta „dyko lakimo“.

Poną A., Liudvinavo sudzią, sutiko szį metą kelios nelaimės: nors jau arti metai, kaip yra iszrinktas sudzia, o da valdzia jo neuztvirtino, taip kad pats pradeda abejoti, ar taps užtvirtjtu. Antra nelaimė jo tame, kad numirė 28 Balandzio jo pati, kuri padarė jį turtingu, įneszdama jam, kaip žmonės pasakoja, 25,000 rublių. Turėjo taip gi pripūli su savo draugu Selvestru Ambrozevycziū, taip gi pagarsėjusiu lietuviszkuose laikraszcziuose savo szunybeimis. Susėdo vieną kartą sudzia su Selvestru A. pas Mejerį, kuris turi puikiausią karcziamą, pasikalbėti apie savo reikalus. Selvestras buvo jau gerai įkaitęs nū degtinės ir nės už szį, nės už tą kirto sudziai į žandą. Sudzia, užgrudęs Selvestrą už skūmės, iszdegino jam su papirosu penkias zaisdas ant burnos. Tai toki zygiai tų

garsių vyrų — Aleksos ir Ambrozevyciaus!

Galėčiau da apie jūs ir daugiau panaszių dalykų praneszti, bet kas isz to? Užtenka jau ir to, kad pamatyti visą jų vertę. Gal szitūs žodžius teks skaityti liudvinaviečiams, tada, tikiusi, jie supras, kad neverta laikyti savo neva-ponais tokius pelus, o reikėtų pasijieszkoti geresnių grūdų. Nors trumpai paminėsiu ir apie lovinjkus, kad skaitytojas turėtų pilną supratimą apie Liudvinavo ponus, o kad tie, kurie turi pasavę jūs, imtų ant apsvarstymo, ar negalima to pataisyti.

Garsum savo laike buvo lovinjkas B., kurs belovinjkaudamas „iszdyko“, kaip sako liudvinaviskiai, ir pabaigoje savo lovinjkytės pastatė sav už idealus tik gražias moterėles ir stiklelį su degtine. Daug apie jį žinau, bet papasakosiu tik, kaip jis neteko lovinjkytės. Sėdėjo vieną kartą, (žinoma, kad ne sude, tik karcziamoj,) jau gerai įtraukęs degtinės, kaip įėjo keli ukinjikai jo valseziaus. B. drąsiai užklausė jų, ką jie rinkis szjmet ant sudžios ir lovinjko. Vienas ukinjikas atsakė jam: „Kas tav į tai? ką mes norėsim, tą ir rinksim“. Ponas lovinjkas szoko ant jo, sudrožė kelis syk jam su nendre per peczius. Tasai ukinjikas nieko jam nedarė, tik padavė į sudą ir p. B. ant atėinanczių rinkimų nebuvo prileistas nė prie balsavimo ir tokiu budu neteko lovinjkytės.

Bet-gi užtai yra kitas garsus: lovinjkas Padovinio gmino, p. T.. Pakol jis nebuvo lovinjky, daugiau nieko nemokėjo, kaip tik arti, akėti ir iszsigerti kokį stiklelį degtinės. Net kitaip kalbėti nemokėjo, kaip tik lietuviszkai. Bet vos tik pastojo lovinjku, p. T. tarytum isznaujo atsigmė; net lietuviszkai suvis ne-

kalba, tik vis lenkiszskai ar maskoliszkai. Susitikęs pažįstama, tūj pasveikina lenkiszskai: *Dzindobli! co tam slikae?*“ (Reik žinot, kad p. T. yra szveplas ir joku budu litaros r negal isztarti.) Žmogus atsako lietuviszkai. Ir taip paprastinai tęsiasi kalba: ponas lovinjkas kalba, kaip jis sako, „lenkiszskai“, o žmogelis lietuviszkai. Privesiu vieną tokią kalbą, kurią girdėjo mano pažįstamas. Ponas lovinjkas sako ukinjku, kurs turėjo tą dieną bylą su de: „*Nu co, jaka plava dzisiai imejesz?*“ — „Tai, pon's lovinjke, tokią ir tokią“ — „*Nu to nebois, bendzie osio karaszo!*“ Toliaus nusivedė poną lovinjka į karcziamą ir klausia jo: „Tai ką, pons jaunjke, gersim?“ „*To co, kiba votki, piva nekcem!*“ Iszsigėrė po kiek; ponas lovinjkas atsiminė, kad but gerai užkasti žuvies. Priszokęs prie durių suszuko: „*Pani Mejelova, plosa, dac liba!*“ Mejerienė pasiskubina su žuvimis ir lovinjku, kaipo ponui, padavė szakutę. Tik turbut ponas T. priesz savo ponystę niekad nebuvo turėjęs savo rankose szakutės ir nežinojo ką su jaja daryti. Valandėlę pamislijęs, pradeda pirsztais gnaibiti žuvis į mažus kashnelius, o paskui pasimeigia szakute, valgo pats ir savo interesantus peni: tie turi iszszizioti, o pats ponas lovinjkas su szakute įgruda jiems į burną po kashnelį žuvies.

Gal kam pasirodyti, kad tai yra tik baikos, bet asz užtikrinu, kad tai yra gryna teisybė. Liudvinavo valsezius beveik visus savo virszinjkus turi tokius, lyg kad tyczia surinktus... Apie vaitą jau aną sykį truputį pasakojau.

O tik rodos Liudvinavas galėtų turėti puikius virszinjkus, jei tik norėtų: yra apie Liudvinavą daug apszviestu-

ukinjky su gerais noras. Tik, kaip jau sakiau, liudvinaviskiai renka ant savo virszinjky tik tokius, kurie jiems suteikia „dyko lakimo“. O geri žmonės nemislėja įsipirkti su degtine. Taip-tai liudvinaviskiams nedaleidžia turėti gerų virszinjky žydai ir jų... trylika karcziamų.

Kaip girdėt, ukinjikai nū Senapilės vėl pradėjo mislyti apie uždėjimą savo locnos krautuvės (kromo), tik turbut jau šiūm žygiu imsis prie darbo isztikrujū. Sako, kad prisizadėjusių įneszt savo skaitiką ant uždėjimo to kromo yra jau virszaus per 80. Netik ukinjikai, bet ir keletas inteligentų ir kunjgy žada savo pagelbą. Tūmi tarpu sumetus po kelis rublius jau ir namą dėl krautuvės nusišandė. Pirmiausiai sandė namą dėlto, kad, žydai nuvūdę ką apie draugystę, nesumislytų neparsamdyti namo. Neuzilgo rengiasi eiti pas rajentą (notarijū) ir padaryti reikalingus dėl uždėjimo panaszius krautuvės rasztus. Kaip gau siu artesnes žinias, pasiskubisiu apie tai praneszti.

Visi javai nū sausumo pradėjo gelsti, bet 25 ir 26 Geguzio sziltai ir dailiai palijo. Už poros dienų po lietui rodos laukai jau ne tie, kaip buvo pirmiaus. Daug prisidėjo ir szilta, daili pagada. Tik apie Kalvariją tas lietus buvo gana skaudus, nės ant syk daug prilijo.

28. V. J. Vincuk's

— Taigi dabar gaunate žinią kaip tai su Resiainių būmais pasibaigė. Jau nevienas patėmijo, kad bepigu prie būmų žydams pinigūs imti nū blaių į miestą įvaziūjanczių žmonių, bet kad butų nū girtų iszvaziūjanczių emė, tai butų buvę nū žmonių į dulkes paversti. Grumojo žmonės, grumojo, bet taip ir pasibaigė. Pirm kelių metų Resiai-

nių dumos urėdnjikai ant poros tukstanczių pinigų pavogę, revizijai bunant, svetimais pinigais papildė, bet visgi reikia tūs pinigūs izdė (kassoje) turėti, taigi anie urėdnjikai su spraujku Vichmanu pakalbėję, naują pinigų įėjimą iszmislijo, szeszis būmus padirbė. Pirmus metus ant arendos miestas tūs būmus už 2000 rublių iszdavė, bet kitą met jau ketino ant 8,000 rublių arendą pakelti, nės datyre, kad žydai szitiek gali iszrinkti. Isz to didelę naudą ir Vichmanas traukė. Bet nelaimė, kad 24 d. Geguzio gubernatorius užvaziavo ir liepė, kad tūjaus tų būmų po jo akių nebutų; taigi palicijantai su spatiais ir kirviais nubėgo, iszkasė ir sukapojo tūs būmus. — Ot, kaip sukeziaus ir lietuvytės persekiotojo mandrybė prazuvo! Ne ką ir pravoslavija gelbėjo, kad apsieiti nemokėjo, nės be galo godus buvo! Dabar žmonės, nū tų būmų kviteles turėdami, ketina miesto urėdnjikus ir spraujka (naczelnjka) skųsti už neteisų būmų padarymą ir pinigų lupimą. Tūmi skundimu užsiims valsezčiai (gminos) ir ant to visur būmų korteles rankioja, atgal pinigų jieszkodami.

— *Vilkaviszkije*, 17 d. Rugsėjo bus arklių paroda. Galima bus tenai rodyti drigantus ir kumeles nū 4-6 metų ir pernykszezius kumelius. [Suval. g. Vied.].

„Suv. Gub. Vied.“ skaitome apie kelis lietuvius į Maskoliją iszėjusius. Neuzilgo rasi turėsime drausti žmonis netik nū iszeivystės į Ameriką, bet ir nū iszeivystės į Maskoliją.

— *Pšios* valsezius, Disnos pav., Vilniaus gub., tai vienas isz vargingiausių krasztų lietuviszkos Gudijos, zemė prasta arti didelės balos — Citovizna, o žmonės szinkorių su degtine ir szunadvokaczių su

nerikalingomis bylomis naikinami. [Vilen. Viest.].

Sziokiū būdu szios 857 desentinos pareis isz lenkiszku j maskoliszkas ar vokiszkas rankas, nes nemokjtiems lietuviams valna pirkti tiktai keles desentinas, o bajorams suvisum nevalna.

„Kraj'uje“ N. 20 p. 7 randedame Koszicū mieste, Vengrijoje, žmogaus pravardę „Szalkos“; primena tai mūsų Szilką ir be nebus viena isz pravardzių Dakų giminės, isz kurios, pagal mūsų mokjto vyro Dr. Basanavyciaus isztyrinėjimą lietuviai pacina.

Zemaičiuose, Kauno paviete, yra dar nū senovės Lietuvos kunigaikszezių pafikti dėl bajorų karalgiriai [pawiatówka]. Isz daugybės anų, kurių buvo 28 Zemaitijoje, pagal pavietų skaitliaus, mano atminime Kauno pav. dar du toki karalgiriai buvo. Viena, Eiriogaliszkiū vadinamą, dvarponis Kletas Burba gudriu būdu nū bajorų, dar pirm 1863, m. užvaldė; o antras Vilkijos karalgris per dvarponį K. Burbą, gulintis Seradziaus parapijoje, kur dabar dvarai Pagausentis, Sziaudiniai ir kiti, sziokiū būdu buvo užvaldyti. p. B. turėjo kamisorių Rusteiką, labai gudrų žmogų, isz biednų bajorų, kuris p. B. visokių gudrybių iszmokino. Tas karalgris prie aplinkinių bajorų prigulėjo ir taip, kaip ir visi karalgiriai, nei ariamas, nei triobomis apstatomas negalėjo buti, bet tiktai kertamas, pjaunamas ir ganomas. Tai gi dar pirm 1863 m. a. a. Rusteika p. B. iszmokino, kad ten karcziamą su bajorų žinia pastatyti, idant bajorai, žiemą ten į girę atvažiavę, pasiszildyti ir pasismėgti galėtų. Iszprasžė dar, kad prie tos karcziamos ir valaką žemės prileistų. Ant tos žemės paskui p. B. ne tiktai karczema, bet ir dvaruką pastatė, o paskui pamazų arė, kirto, tvėrė, pa-

kol ten su laiku kelis didelius dvarus nepadarė. Paskui į turtą ir pinigų įėjes, visą tą abelną bajorų žemę užėmė ir anūs apiprovojo.

Taip pat Raudondvariszkis a. a. Benediktas Tizkus ant Vilkijos karalgirio pasiplatino, nū kurio dar liko bajorams 90 valakų žemės ir tą žemę dabar sudas aplinkinių bajorų tarpe daljs. Per tat p. W. [„Kraj“ N. 20 p. 25] klysta tą Vilkijos karalgirį [lenk. pawiatówka wilkijska], vadjdamis „ejrogolska pawiatówka“ [Eiriogalos karalgris], nes Eiriogalos karalgirį jau Burbai ir kiti užvaldė, o tasis, kur dėl dalybos pasiliko, Eiriogalos karalgiriu vadinasi.

Ant tų karalgirių daugybė mūsų mažų bajorų per savo gudrumą į didelius ponus pakilo.

Apskriczio sudas bus Szauliūse tarpe 19-25 Geg. [pagal seną kal.], o Tauragėje tarpe 25-29 Geguzio. [Kov. gub. Vied.]. Akyvas daigtas, kad czia bus szesziš provos apie melagingus praneszimus [ložnije donosi]. Ir taip, isz Szauliszkių apskūsti yra už melagingus praneszimus: Ona Abromaviczienė, Aleksandras Kataviczia; isz Tauragiszkių: Jonas Stankus, Liudvikas Nagrockis, Antanas ir Marcijona Lavrinskai.

Taigi norjs sykį ar neįklius malagiai, apkalbėtojai, kurie su savo liežuviu jau ir maskoliams nusibodo. Jų tarpe yra daugumas tokių, kurie, maskoliams gerais buti norėdami, arba per kersztą, iszmislyję ką noris, maskoliams pranesz, kad tas ir tas lietuviszkomis knjgomis pirkliauja, arba lietuviszką mokyklą užlaiko.

Tarpe 13 [1] ir 22 [10] Rugsėjo 1893 m. bus Vilniuje gaspadoriszka paroda dėl Vilniaus, Kauno, Gardino ir Minskos gubernijos. [Kov. gub. Vied.].

30. V. Žaltys.

— *Panevėžio* paviete, Pasz. par. Pas mus lietuvis auksztai kelias, ale bet žemyn nukrinta: gerų tėvų vaikai, isz auksztos pamilijos, tokią durnystę daro, susideda su tokiais burliokais, kur kailius dirba. Baisu pažiurėti ant tokių bjaurių gudų, atėjusių isz Maskolijos kokių galvažudzių. Kad pamato kokia lietuvis jaunikaitį, tai nosį gręzia tolyn, o pas burliokus lekia per 6-7 viorstus... kad tik pamatytu. Atsitraukite nū gudo; pamislykit, seselės mano, kaip mus gudas ēda, kaip kokasai pasiutęs szuva, ir da jus vėl susidedat su kokiais pisoriais ir urėdnjkais burliokais! Skaitykit knjgas ir laikraszezius, pamatysit, kad reikia saugotis, kaip kokių piktadėjų, o jus dabar susieinat kaip su savo tikriausiais broliais. Atsitraukit nū tų gudų, nebeturėkit tokių susėjimų kaip lyg szio laiko turėjot...

(Isz Ukinjko) A. A.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

Iszdavimo sądora, priesz kurią tiek protestų buvo pakelta, jau visiszškai priimta; politiszki prasikaltėliai nebus iszdūdami sziaurės meszkinui. Tame dalyke galime gerėtis, jog savo protestais mes, Suvinytų Valstijų ukėsai, ant savo pastatėme. Gaila tik, jog pagal szią sądorą bus iszdavinėjami tie, ką nugalabytu arba stengtųsi nugalabyti carą ar kurį isz jo szeimynos sąnarių, kad ir politiszku priezaszezių dėlei. Reikia bet tikėtis, jog ir toji iszlyga su laiku bus paniekjta. Sudarius tą sądorą dabar visoki žmogžudziai, plėszikai, vagiai bus iszdūdami isz szios žemės, kurie tokiu būdu netaip grusis į Ameriką ir mes savo tarpe mažiaus turėsime visokių niekadėjų, kurie nemaž ble-

dies daro ir mums — lietuviams.

Sądora pradės buti pyldoma nū 24 d. Birželio. Isz priezesties sudarymo szios sądoros prie maskoliszkos pasiuntinystės Washington'e taps užlaikomi 4 paslaptiniai agentai su pensija 3000 dol. kiekvien's. Visoki niekadėjai iszdavinėjami bus maskolijų valdziai, pareikalavus maskoliszkam pasiuntiniui, Konsuliui arba diplomatiszkam agentui.

— *Vokietija.* Rinkimai į ciecorystės seimą, kuriems su didžiasiu akyvumu prisiziuriņėjo visas svietas, atlikti 15 d. Birželio. 215 pasiuntinių į seimą iszrinkta, o ant 185 reikės antrą kartą balsūti. Valdzia, sako, laimėsianti isz szijų rinkimų ir įgysianti pageidaujama didumą balsų. Kaip žinome, ir mūsų broliai prusai lietuviaiper szius rinkimus pastatė savo lietuviszkus kandidatus; matyt nemaž darbavosi „lietuviszkos partijos“ szalinjikai, kad net czionykszeziūse amerikiszkuose laikraszeziūse galima buvo užtėmyti telegrammas apie susidarymą „naujos lietuviszkos partijos“. Po rinkimų bet dienai, kiek nežiurėjome į nū masto telegrammas apie rinkimus į vokiszką reichstagą, apie lietuvių kandidatus nieko neužtikome. Matyt, jog ir dabar Prusų lietuviams nenusidavė su lietuviszkais kandidatais į seimą. Kokių priezaszezių dėlei taip nepasisekė lietuviams, su nepantrumu laukiame žinių nū mūsų brolių Prusūse.

— *Prancuzijos* parlamente 19 d. Birželio (panedėlyje), kada buvo apsvarstoma apie rinkimus naujo įstato projektas, įvyko barnis tarpe dviejų deputatų M. Derouledeto, jo draugo Mulleroje ir M. Clemenceau; tautos reprezentantams iszsipludus, vienus isz jų (Clemenceau) norėjo iszszaukti ant dueliaus savo prieszus, bet jojo pasiuntinius sekundantus sziejie su nose atleido. Paryžiuje tas atsitikimas padarė didelę sensaciją.

Vargdieniai

Pasaka iš tikru atsitikimn penktos ir
šesztos deszimties musu amžiaus.

Mykolo G.

Visas tiesas raszytojas sav pasilieka.

I RUGPJUTIS.

Grazios yra Lietuvos upės, kada tarp augstų kalnų varo skautų vandenį, ir per sieksninę jo gelmę gali aiszkiai matyti žvyrūtą dugną, padabjtą įvairiais akmenėliais, vikliai narstanczias žuvis ir svarbiai rėpliojanczius vėzius. Upių pakraszcziai apžėlę alkšniais ir karklais, kurie, savo žalias kasas kriksztoliniame vandenyje plukdydami, szaknų pynėmis prilauko upių smarkumą, neleisdami griauti kvietkūtų pievų; isz abiejų pusių iszskleistų paupių kalnai apaugę obelėmis, gruszioimis, lazdynais ir visokiais mēdziais, savo szlaitūse talpina tukstanczius sparnūtų giedorių, kurių vadovu yra laksztangė, taip meilingai ir graudziai cziulbanczioti, jogei kitą kartą mūsų didis kunjgaiksztis, o lenkų karalius Jogėla, beklausydamas josios dainelių butinai užsimirszo ir perszałę 31 d. Gegužės 1434 m. amžį pabaigė. — Pradžioje mūsų pasakos buvo Rugpjutis, dėl to netiktai nutilo laksztangė, bet ir geguželė liovėsi kukūti ir viltviliszkaizkūtkis isz tų mažų pauksztelių, kuriems įbruko perėti savo kiauszinis.

Upės antkrantyje stovėjo dvaras Kalnėnai, o tarp grazaus medžių žalumo puikiai aiszkinosi muro palocius ir kitos ukiszkos triobos. Kalnėnai drauge su daugumu palivarkų ir dideliu valszczium prigulėjo ponui Gubertui Randalskiui. Tėvai jo, turėdami jį vieną, rupinosi idant vienturcziai nestokūtų mokslo, kurį pagal savo iszma-nyma aprubežiavo mokėjimu szvelniai apsieiti, daliai szokti ir gvėrūti meilingus zo-

delius, o to mokslo užvirszini-mu buvo kalbėjimas prancuziszkaiz pagal Paryžiaus tarmę ir žaidimas ant partapijono, Szopeno mozurų ir Bethoveno sonatų. Isztiesų dėlei mistrų iszrinkimo reikia ponams Randalskiams pripažiti samonę, nės Szopenas su Bethovena yra garsingais muzikos mistras. Randalskiai, laiky-dami savę augszto gimimo pōnais, mąstijo apie grapiszkaiz lemtumą ir ano žimę patalpi-no ant karietų ir savo dvasisz-kių parėdnių, vedė puikų apsi-ėjimą, priimdavo daug sve-czių, iszdūdavo pūtas (balius) ir važinėjosi pratėgium (ket-vertu), o važnyczioms liepė poszkti botagais, kad net au-syse cypė ir žydai kepures kil-nojo. Taip apsiereiszkę po-nystės ženklais, ponai Ran-dalskiai nenorėdami, idant jų sunus sėbrautų su žemesnio gimimo vaikas, neleido jį į abelnaš mokyklas, bet mokino savo vienturtį namieje, laiky-dami mokjtojus ir isz paties Paryžiaus prancuzą, kurs ta-me mieste deginėjo po uly-czias liktarnas, o czia Lietu-voj' už gerus pinigus apsiēmė įkurti busianczio daugybės pavaldinių valdytojaus galvo-je iszminties žiburį. Besiru-pjdamas apie mokslą ir atei-nanczią sunaus didybę, Ran-dalskis pasimirė, o deszimtme-tinis Gubertas, pasilikęs my-linczios ir lepinanczios jį mo-tinos globoje, laisvai augo, o sukakęs septynioliką metų pōnaitis, mažai ką mokėjo ir drąsiai galėjo buti prilygjtas anam fon-Vyzino neužaugai, kurs tvirtino, kad visiszkaiz neverta mokjtis geografijos, nėsą važnyczios visur gali nu-vežti. Asztūnioliktūse metų se Guberto amžiaus szio motina mislydama, kad jos mylimasis vienturtis gana jau iszmoko, atleido visus mokjtojus, apart prancuzo Bali, kurį dėl drau-gystės ir tobulo iszsilavinimo prancuziszkoje kalboje prie

sunaus paliko.

Dabar jaunasis Randalskis, nelaibai priklausydamas moti-nos, per dienas po girias mēdziojo, o naktimis daužėsi su savo prancuzu po kaimus, gaudydami mergaites, kurios nesuspėjo nū tų paleistuvių pasislėpti. Toks nedoras su-naus apsiėjimas ne mažai su-rupino motiną, kuri isz tužmos susirgusi numirė. Ponas Randalskis, sulaukęs pylname czio, padavė kamisorium val-dyti dvarus, o pats, paēmęs plokstą pinigų, su neatstojamu prancuzu leidosi į Paryžių, kur, keletą metų prabingusiai pergyvenęs, nemazai pinigų praleido ir į didelias skolas įbrido; kamisorius-gi, neuž-mirszdamas savo pelno, vargi-no žmonis sunkia baudžiava ir lupo nū jų paskutinę ka-peiką, o tai vis dėl pakakini-mo veltgaiszintojaus ponaiczio, kurs, barstydamas pinigus už-rubežyje, nieko nesirupino apie savo valszczionių buvį, negirdėjo jų skaudulingų vai-tojimų ir nematė aszarų per pajūdusius skrūstus krintan-czių. Jaunas ponas neturėjo laiko apie tūs daigtus mislyti, jam reikėjo prisisotinti Pary-žiaus meilingumais.....

Pritrukęs pinigų Randalskis drauge su prancuzu Bali atvažiavo į Kalnėnus, ypatin-gai dėl pripylimo aptusztėjusio maiszelio; bet czionai atra-do tusczią skrynią, o rugpjuczio laikas didei nepritaikus buvo surinkimui mantos dėlto mūsų keleiviai, priversti per-gyventi Kalnėnūse porą mė-nesių, skaitė dienas ir valan-das, kada galės iszsprusti į mylimą Paryžių. Randalskis, sveczias savo namūse, smarkiai pailgęs ir nubodęs, neužiēmė pervežėjimu savo reikalų ir vargingo pavaldinių buvio nēmaž nepalengvino, o verk-smingas varginamų skundas nedrįso prie pono prieti.

Dvylikta valanda pusiau-

dienio. Ponas ką tik isz pa-talo pakilo ir, sėdėdamas savo gabinete, užsiēmė svarbiais reikalais, o tas labavimas buvo didei nelengvas, nės vie-nu kartu keletą darbų varė, tai yra gėrė kavą, rukė papi-rosą, raivės (ražės), žiovavo ir prancuziszkus laikraszczius skaitė. Ponas Gubertas buvo augszto ugio, szviesbruvys, su didelėmis mėlynomis akimis ir nubodusiu veidu, rodancziu, kad dėl meilingųjų daigtų nesigailėjo sveikatos. Antra žmogystė, sėdinti prie skūmės gabinete ir skaitanti Koko meilrasztį, buvo prancuzas Bali, nedidelio ugio žmogutis, jūdbruvys, su užriesta augsz-tyn barzdele ir smailiomis kaip peiliai akimis, kurios, atkreiptos nū knjgos, tyrinėjo pono Randalskio veidą, nės Bali geidė zinoti, ar ilgai dar galės misti savo mokjtinio kasztu.

— Ar žinai *monsieur* Bali? atsiliepė Randalskis, laikrasztis „Debats“ raszo, kad dieviszkaiz balsas prilankios man prima-donnos Liauretės įžadino visatinę iszeigą ir garbintojų spieczius apsiautė tą laksztan-gę, o turtingiausioji jaunūme-nė jieszko jos prilankumo. Szimtas perkunų! — suszuko Randalskis trenkdamas kum-szczia į skūmę, ant kurios visi brangus niekniekiai smarkiai suzvangėjo, — asz to nedaleisiu! Turime kūgreicziausiai grįžti į Paryžių, o kad man ir tukstancziai kasztūtų, tai visus at-statysiu ir aniūliszkoji Liau-retė tiesiai isz operos regyklės Fausto Margrietos parėdnėse atvažiūs prie manęs.

Mon ami! dailus esi vyras ir tavo linkėjimas pigiai gal įvykti, kad tik nusidūtų mums greitai pinigus surinkti, — isztarė prancuzas, nusijū-kęs velnio, vedanczio duszią į žabangus, jūku.

Nebijok, *monsieur* Bali, bus ir pinigai, tai kamisoriaus ru-pesnis surinkti mantą, o prie

pono prigul' suvartoti aną, nieko sav nesigailint. Taip, prajovingoji Liaurėtė prigulės prie manęs, o, gavęs per nosį murkyzas Lebel, sprogs isz pavydo!

Teisybę kalbi, *mon sage Guibert*, nės didžiausia iszmincia yra savo norus pakakinti ir turtų bei jaunystės dovanas suvartoti, isztarė prancuzas.

* * *

Troszku mums tame savmeilės ir prabangos ore, iszeikim isz poniszko gabeto atsikvėpti skaistum oru laukų, didele plotybe apsiautusių dvarą. — Akimis nenuveiziamas dirvų plotas, apdengtas isznokusiais rugiais ir kviečiais, nū vėjelio siubavo, o saulė, karsztais spinduliais smarkiai degindama, visus lengvadarbius į pavėję suvarė. Noris buvo smarkus tvankas, bet, neveizint ant to, didelis burys Kalnėnų dvaro baudžiauninkų sunkiai dirbo: vyrai kirto rugius, o moters, mergaitės ir nepriaugai, pasilenkę, eidami atbuli, rinko (griebė) ir riszo pėdus. Per pajūdusius jų veidus, bėgo sriovės prakaito, kurio neturėjo laiko nuszlūstyti, nės du pristovai, vaiksčiodami su bizunais rankose, tankiai kirto per nugarą pjovejams užtai, kad pagal užtūretojų nūmōnės negana skubino, neplacias pradalgės pjovē ir isznetyčių kokią pagulusią varpą nukapojo, o rinkėjoms (griebėjoms) už nespėrą ir negryną rinkimą. Veidai tų nelaimingų žmonių nereiszke mažiausios geresnės ateitės vilties, o rodė vargingą pritarimą savo liudnam prilikimui.

Vienas isz pristovų pasižiurėjęs į saulę suszuko: „pietus!“ — Ant to žodžio darbas apsistojo, o kirtikai, griebikai ir griebikės ėmė skirstytis, traukdami isz po mandelių laukneszius ir krepzius. — Po taip sunkiam darbui prigulėjo darbininkams geras valgis,

prisiveizėkime tada pietaujantiems. Laukneszėliūse barszcziai be uždaro, prazilinti pienu, putra tik versziams pride-ranti, kur nekur bulbės su sriuba ir kosze, kurioj' su žiburiu reikėtų jieszkoti spirgo. Ką-gi kalbėti apie mėsą? tos visiszkai nebuvo; ant galo dūna, isz pasturlakų su pelais, jūda kaip vėdaras, kurią žmonės valgė, imdami isz krepzių saujomis; maža tik dalelė baudžiauninkų turėjo dūną, katrą tūmi vardu galima vaditi; daugumui nebuvo laiko prapipjauti rugių ir pasidaryti dūnos, nės pirmiaus reikėjo suvalyti dvaro rugius, o paskui priszokėziais savo rugelius nupjauti. Toliaus po ažuolo pavėsiu pietujo du pristovai; pas jų buvo balta dūna, suris, sviestas, mėsos gabalas ir degtinės bonka. Tur buti tie ponai, zvaistydami su bizunais, sunkiau dirbo, kaip rugių kirtikai.

Baudžiaunikai nesiskubino valgyti, nės valgiō laikas buvo jų atilsiu, dėlto isz lengvo sėmės zauksztus, snekėjo ir jūkėsi, pasibaigus-gi pietums, ką tik suspėjo vyrai pypkius užsirukyti, mergaitės apkaiszyti galvas kvietkomis, o nebagytės moters pažindyti ir apglamonėti gulinczius po mandeliais kudikius, tūjaus davėsi girdėtis „prie darbo!“, o visa baudžiauninkų govieda, susijudinusi, prie sunkaus barbo pristėjo.

II Medžionė ant pinigų.

Paryzius, mokslo, pramōnės, dorybės, peržangos ir paleistuvystės, turtų ir didžiausio vargo sostapilė, garbindamas ir augsztindamas laimingus sidabro ir aukso valdytojus, viską po jų kojų tiesė, dėlto ir mūsų Randalskis, geisdamas, kūgreicziaus iszsprusti į tą užkerėtą miestą, paszaukęs savo kamisorių Danauskį, prakalbėjo: — Pone Danauski, nekanky manęs tame kalėjime ir pasirupik apie pinigus: asz

noriu kūgreicziaus iszvaziūti.

Kamisorius taipgi geidė, kad ponas kūgreicziaus poszimto velnių iszvaziūtų, nės gerai žinojo prizodį: „katinas isz namų, pelės isz kampų“, o tarp mūsų kalbant, ir ponas Danauskis prilinkęs buvo paprastam silpnumui — pirmiausiai apie savę atmīti; to dėl ponui, žemai pasikloniojęs, isztarė: — linkėjimą jūsų mylistos iszpildysiu, tik norėcziau žinoti, kiek teikėtės reikalauti?

Mano Danauski, reikalauju 15,000 rublių.

Kamisoris, pasikasinėjęs galvą, isztarė: — noris tame laike didei sunku surinkti tokią mantą, bet pasistengsiu tą padaryti. Dabar pardūdant javus reikia daug trotyti, vienok nėra ką veikti; pardavę 2,000 purų rugių, turėsime 4,000 rublių, už tukstantį purų kviečių užmokės 3,000 ir už 2,000 purų avižų 2,500, o viso labo 9500 rublių, tai mums dar neteko 5,500 rublių.

— Isz kurgi iszimsi tą netekimą? užklausė Randalskis.

Paimsiu į nagą malunų ir karczemų arendorių, jis turės dūti 1,500 rublių arendos už dvejus ateinanczius metus, o kad suktas Jenkelis nenorėtų tą padaryti, tai partrauksiu tokį vokiečių, kurs tūjaus dūs pinigų; nedatenkanczius-gi keturis tukstanczius surinksime taip: mūsų kaimynystėj' gyvena du bajorgaliai — Bukauskis ir Milvydis, o tie naginčziai turi gana pinigų, dėlto nuvykęs pas jų užpraszyti į dvarą; czia anūs paglostysime, priszersime, prigirdysime; prizadėsime girios, ganyklas, taipgi liūšą kelią per mūsų žemę, o apsvaigę bajorai isz paskutinio pabargis mums pinigų. — Jeigu dar netektų mantos, tai nuvaziūsiu prie to bagocziaus karaliszko muziko Burnio, kurs varo su dvaru ginczą apie nemažą pievos skrytį, prizadėsiu jam tos pie-

vos valdymą ir medžių kirtimą, o tokiu budu kokį tukstantį iszgausiu.

— Viklus esi, mano Danauski, tik darydamas prizadus, neužmirszk, jogei kas kita yra prizadėti, o kas kita isztesėti.

— Nebijokite, jūsų mylista, Danauskis nesuklups, nės gerai žino, kad per daug žadant, mažai reikia isztesėti.

— Dėkui, mielas Danauski, prilankų tamstos trusą maloniai atnišiu. Tą pasakęs, ponas Randalskis suspaudė ranką Danauski, kurs, žemai pasikloniojęs, iszėjo, o ponas pasilikęs linksmam pritaisyme, norėdamas gera naujiena pasidalyti su savo prancuzu, atsiliepė: — *Monsieur Bali*, praszau czia ateiti.

Ant tų žodžių isz antros seklyczios kaip isz verpeto iszsprudo prancuzas ir, atsisdėd szalyj' Randalskio užklausė — o ką, *mon cher*, pasakysi?

— Pasakysiu didei gerą daigtą, kad netrukus turėsiu 15,000 rublių. Paryzius jūkiasi prie mūsų ir *jolie* (daili) Liaureta bus mano prieglobstije.

— Nėra ką sakyti, *mon ami*, (mano drauge) caca mergytė, kad bucziau jaunesnis, tai tos žemcziuogėlės tav pavydėcziau.

Pas mus yra priezodis: „se-name pecziuje velniai kuriana“, dėlto ir asz negalėcziau užtikrinti, kad mano doras mokytojus netur' Paryziuje mylimos sav Lizetos — isztarė jūkdamasis Randalskis ir pasakęs *a revoir* (lyg pasimatymo), szvilpydamas iszėjo.

Pasilikęs vienas seklyczioje prancuzus, barszkįdamas pirsztais į skūmę, pusbalsiai kalbėjo: — ar velnias jam pasakė, kad asz myliu Lizetę? A! žinau, tai tur buti tas kamardinieris Buszo, palojo. *Mon Dieu!* (Dieve mano) ar tai senis negali įsimylėti? ypacz į tokį velnytį, kaip Lizetė, kurios ugnimi žerūjan-

czios akys ir siaurės ledus sutirpintų. — Mano mokytinis mislij, kad tik vieni jaunieji gal mylėti, o to nežino, joguei senas žmogus, kurs savo, jaunystėje szirdies jausmu neisgaiszino, myli tvermingiau kaip jaunasis, kurio meilė netur tvarkos, ir paveidi yra lakstanczioms nū vieno lyg antro žolyno peteliszķems. Teisybę kalbant, noris meilės jausmūse tankiai yra prigaunami, kaip jaunieji, taip ir senieji, vienok senam vyrui prigul' iszmanyi, kad jaunoji moteriszķė niekad os negal' jo mylėti visam to žodžio pažimėjime, nės įvairus meilės parodymai, daromi yra dėl medegiszķų siekių; prie to negalima tvirtinti, joguei nėra ant svieto tokios jaunos moteriszķės, kuri visa szirdzia, nepasakysiu numylėjo, bet prisiriszo prie seno vyro; isztiesų yra tokios moteris, vienok taip retai regimos, kaip ant apsiniaukusio dangaus retai pasirodo žvaigždės prie tokių-gi žvaigždelių prigul ir mano gražioji Lizetė...

(Dar ne viskas.)

Apie viską.

Apie ką gi raszysiu? Nors likimas sulyg szioliai nelabai man prilankus buvo, pesimistu 1) vienok nebeesmu! Nės ir kamgi czia isz tikro reiktų nuliusti, jeigu viskas, kas yra ant žemės kūbrangiausiu ir kūszvencziausiu, yra dėl mūsų kožnoje valandoje prieinamu, jeigu to tikrai norėsime ir jieszkosime.

— Ar tai didelė paslėptinė yra Dievas ir žmogaus dvasia?

— Ne — atsakė Goete 2) — jeibent tik tai tiems, kurie jį pažinti nebenori!

Mūsų laike žmonių daugybė, sunkioje už buvį kovoje, arba po įtekmę dabartinių materijalizskų pakraipų, atsikratė tikėjimo į Dievą, o drauge su tūmi įtikėjo į nepaprastą, mažne stebuklin-

gą žmonių dvasios spēką. Taip, giliai esmu parsitikrinęs, kad žmonių dvasia [protas], jeigu tik tai neatsikratys pedanterijos 3) ir savo evolucijoje 4) sulyg objektivizmui 5) nedaėjęs, turi susilaikyti anksztose rybose paprastų mokslų ir paprastų siekių. Kaipgi suvisum kitoks yra likimas net prasto žmogaus, apdovanoto pradinių jausmų grynumu, graudžio, kaip lietuviszkos dainos gaida, pakajaus ir spēkos pilno, kaip lietuivio duszia! Per jausmus tik tai mūsų dvasia su idealo 6) krasztu susivienyti galės ir sziokiu budu pakajų ir pasikakinimą atgaus, jeigu ano nustojo.

Paminėjau apie lietuvius kaipo tautą, labai giliais ir stipriais jausmais apdovanotą. Kas-gi Lietuvos istorijos nežino? Kas-gi lietuvių narsumui karės laike nepadyvijo, o taipojau jų lėtumui naminiam pagyvenime! Apie karės pergalejimus ne laikas mums dabar kalbėti; szia dien žmonių tarpe tyli kova eina, nemažiau baisi ir nemažiau iszdavėjinga — gailu! — Ką-gi daryti? Reikia likimui pasidūti! Taigi kovosime, idant nesidūti persigalėti! Taip nekurie kalba... Su žmonių veidmainyste ir Sokrates 7) taip kovojo. Kaipgi ans mažai dėl savės ir savo gyvenimo nū žmonių reikalavo, o vienok katras isz gudriausių mūsų laiko szeptikų [netikelių] anam prigulinczios garbės ir gūdonės neatidūs?! Dyvinas vienok daigtas, kad tas taip teisingas žmogus ir nei vieno neužkliudantis, taip daugel neprietelių turėjo; kurie jį ant smerczio nutarė. Isz priezasties to paveikslo ir kitų, negalime niekad os skystis ant prispaudimų ir vargų, idant savę ainių kartoje nesugėditi.

Panemuniėtis.

1) Pesimistas žmogus apie viską

kūblogiausiai mastantis.

2) Vokietijos garsingas dainius.

3) Pedanterija, ginczas, noras pastatyti ant savo, ar reiktu ar ne.

4) Evolucija, kilimas, sujudėjimas

5) Pagal Dievo tiesų mislijimas.

6) Tobuliausis, neprisiiekiamas dalytas.

7) Grekų galvoczius.

Isz lietuviszkų dirvu Amerikoje

— Elizabeth N. J. Musiszķės szv. Kazimiero draugystės perdėtinis ant pastaro mėnesinio susirinkimo perskaitė isz N 22 „Vienybės“ paraginimą, kad visos lietuviszkos draugystės pasirupintų apie įmuryjimą į Washington'o paminklą toblyczios nū lietuvių tautos, kad tokiu budu ir mes lietuviai apsigarsitume priesz svieta. Musiszķė draugystė pritaria tam naudingam užmanymui ir nutarta tapo paaukauti tam reikalui deszimts dolerių isz draugystės kasos, o taipogi atsiszaukti į kitas lietuviszkas draugystes, kad parentų tą naudingą užmanymą.

V. Ambroževyczius.

Velytina yra, kad ir kitos lietuviszkos draugystės sektų paveizdo elizabethiszķės szv. Kazimiero draugystės, tada nemaž galėtume apsigarsinti tarp svetintauczių ir pagerinti savo tautiszķus reikalus. Red.

— Pittsburgh Pa. Apleidus mus kun. Lopėtai, neturėjome kokį laiką savo locno kunigo. Visokių žmonių yra, taigi ir pas mus nekurie emė visaip kaip tauzyti, net ir po laikraszczius melūdami apie mūsų parapijinių dalykų stovį. Iszvydome kokio ten nesuvis teisingo savo brolio rasztą Baczkausko „Saulėje“, o net ir vietiniam lenkiszķam laikrasztij „Jutrzenka“ buvo minavota apie mūsų parapiją su atsiszaukimu į lietuvius lietuviszkoje kalboje!

Dabar bet viskas pas mus į kitą pusę virto. Gavome

naują kun. J. Sutkaitį, neseniai pabaigusį mokslą St. Vincent's seminarijoje. Kun. Jonas Sutkaitis paeina isz Sintautų parapijos, Naumieszczio pavieto, Suvalkų gubernijos; mokinosi Suvalkų gimnazijoje, o paskui Seinų seminarijoje, isz kurios turėjo pasitraukti apie pernykszczius Naujus Metus, kada tos seminarijos virszinikai persitikrino (?), jog reikia gluminti lietuviystės dvasią. Kun. J. S., iszventjtas ant kunigo Pittsburgh'o vyskupo Richardo Phelan'o 18 d. Birzelio St. Vinceats seminarijoje, atlaikė isz kilmingai 18 d. Birzelio savo pirmas miszias Pittsburgh'o vyskupystės katedroje, asirtavojant mūsų vyskupystės sekretoriui kun. Regis Cavenin ir St. Vinsent's seminarijos klierikams Pranui Hodur ir Karoliui Stepling. Kada-gi nepribuvo nei vienas lietuviszkas kunigas ant primicijų, tai kun. Cavenin, persipraszęs, jog nesuprasdamas lietuviszškai, negali prakalbėti į mus mūsų prigimtoje kalboje, pasakė angliszķai trumpą bet gražią kalbą. Ant primicijų pribuvo ir „Vienybės“ redaktorius A. Milukas isz Plymouth'o Pa [300 su virszum mylių isz czia].

Dieve padėk naujam kunigui pyldyti jojo paszaukimą su nauda dėl savės ir savo tautiecių. *Pittsburgietis*

— Isz Milfrod III. Mūsų vienas skaitytojas persergsti savo tautiecius, kad apsziu-rėtų gerai parsisamdydami dirbti pas kokius farmerius, nėra tankiai tie neuzmoka suderėtos algos. Taip antai ir jam vietoje suderėtų 18 dol. ant mėnesio užmokėjo tik 10, o kad papraszė visų pinigų, tai nedoras farmer'is, pagriebęs revolverį, norėjo perszauti savo buvusį darbiniką.

Raszlaviszka Peržvalga

„Konwersazijas wahrdniza“.

Virsz minėta žodyną mokytiesni latviai išdūda nū 1891 metų. Jau pusė to darbo yra atlikta, pasibaigiančio ant 18 sąsiuvos (burtniza). Tarp daugelio latviszkų mokslinčių sandarbininkų randasi ir mūsų du tautiečių, beje: M. Jurgaitis ir M. Dovoina Silvestraitis, jau seniai žinomas iš literatizskų darbų ant lietuvizskos tėvynizskos dirvos.

Sziam žodyne jau yra puslapių 674. Taigi mažų mažiausiai dar bus tiek, kadagi dabar yra nubaigtas tik ant literos h. Tame žodyne yra visų garsiausių vyrų vardai apraszyti, pirmomis literomis prasidedanczių, jau atspaudintų literų – vyrų, kurie yra atsitizenklinę visūmenoje be skirtumo tautų, beje: mokslu, iszradimu, tautizskame gaiviniame, politikoje ir t. t. Nekučių garsesniųjų europizskų rasztininkų net paveikslai yra patalpinti su trumpa jų biografija. Žinia, isz latviszkų rasztininkų bei gaivintojų tautystės yra apraszyta ir ilgesnė biografija. Gūdolino Andriaus Dihriko, kurs ir lietuvizskame laikrasztyje „Auszroje“ 1883 m. padavė savo du straipsnių, beje: latviszki laikraszcziai (žiurėk p. 177) ir kun. Ant. Juszkevycziaus biografiją (žiurėk ant p. 248), randame jo darbsztumą dėl supazindinimo latvių su lietuvizska kalba, beje: mirdamas 27 Grūdžio 1887 paliko ranzkrasztyje „Lietuvizska gramatika“, latviszkoje kalboje paraszyta, ir „Lietuvių-Latvių žodyną“, dar nepilnai užbaigtą.

Apart to randame mes ir isz lietuvizskos istorijos bei vardus mūsų tautos rasztininkų. Isz mitologijos skaitome apie Auksztį, Bangputį, Divsvitį, Gabėją, Ganyklį ir t. t. apie ezerus: Biržulę ir t. t.,

apie azūlą Baublį apie pilekalnius: Birutės kalną, Gedimino kalną, apie Kurėjų-Kurėjų vardus: Dagilį, Deivaitį, Disaikį ir t. t., apie tulų Lietuvos karvedžių vardus: Daugerutę, Gelgudą ir t. t., apie piles: Biržius, Dievenizskius, taipgi ir tulų pilių pagarsėjusių mūsų istorijoje: Grodną, Develtovą, apart to ir apie lenkų buveines, kur lietuviai buvo priversti susidurti su svetimtacziais „beje: Dobrina (Dobrzyn) ir t. t. Isz mūsų rasztininkų, kaip seniausių, taip ir dabartinių randame paminėtus vardus, beje: Daukantas Dauksza, Baranauskas vyskupas, kun. A. Burba, Bretkunas, Ant. isz Buknų, Chilinskis, Donelaitis, Dovoina Silvestraitis; taipogi ir lenkizskai rasziuzzius apie Lietuvą: Akelevyczius, Buzinskis, Chodkievicz, Dlugosz, Dauggirdas ir t. t.

Randame ir trumpą apraszymą apie Lietuvos didį kuningaiksztį Gedeminą.

Pagal mano supratimą reiktų kožnam mokytiesniam lietuviui turėti savo namūse „Konwersazijas wahrdniza“ nevien dėl zinojimo, ką pusbroliai latviai apie mus garsina, bet idant ir jų kalbą sziek tiek pažinti ir arcziaus su jais pasipažinti. Tegul amžių ermyderiai mūsų vienos tautos kalbą perskyrė į dvi szakas, bet vienok mes esame broliai ir mūsų visų kune tas pats lietuvizskas kraujas teka, o su laiku gal galėsime ir vieną politikizską tendenciją turėti. Jukgi labai jūkingai iszrodytų, jeigu mes lietuviai su latviais eitume atskiriu keliu politikizskūse dalykūse. Teisybė, latviai už mus apszvietime augszcziaus stovi, nors jų skaitlius tautizskas daug yra už mus mažesnis, bet mes tam nėsame kalti, kadagi sziaurinis meszkinas, uždraudęs 1864 m. mums lietuvizską spaudą,

varu mus verezia prie pravoslavijos. Szia dien mes galime tautizskai apszviesti tik tai per lietuvizską užrubėzinę spaudą, beje: isz Prusų ir Amerikos gauname lietuvizskas knigas ir laikraszczius. Nors daugelis mūsų žmonių Lietuvoje tamsoje snaudžia, bet ateis laikas, kada ir meszkinas turės sugrįžti į savo sziaurę, o tada mes ir nuklydusius savo brolius sugrąžinsime prie lietuvizsko židinio, idant atsigavinę nū žiauraus vėjo, galėtume visi lietuvizskoje dvasioje kvėpūti ir dirbti dėl savo nuvargintos tėvynės.

Mūsų pusbroliams latviams, turintiems dar sziokią bei tokią liūsybę tautizskūse darbūse, velyjame kūgeriausios pasekmės! *Lakunas.*

Margumynai.

— *Pirmas trukis Palestinoje.* Pirm keleto mėnesių atgal ant lygumų Palestinos davėsi girdėtis szvilpimas trukio, kuris, iszėjęs isz miesto Jaffa, pribuvo Jerozolimon. Ir taip perbėgo be jokių prietikių 87 verstus. Pirmiaus keleiviai, lankantieji Szventą Žemę, turėdavo szitą patį kelią per 35 ir daugiau valandų eiti; nūg szio laiko gales sav pervaziūti jį, sėdėdami ramiai vagonūse, nedaugiau, kaip per tris valandas. Jerozolimai, kurios gyventojų skaitlius pagal naujai surinktų žinių daeina lig asztūnesdeszimts tukstancziu, naujas geležinkelis atnesz be abejonės daug naudos; tūm labjaus, jog pereis dviem szakom lig Naszluzai. Tazai miestam ir tūmi ne bet kaip atgaivys Palestinos prėkystę.

— *Žingėidings lenktynės.* Berlyne nedėdieniūse prasimanė graitzengiai žmonės ypatingas lenktynes. Isz anksto jie apgarsina, kuriame laike bus tos lenktynės ir tukstancziai žmoneliū suveina pavėp-

soti ant jūkingo dykunų isz mislo. Visų szitų lenktynių akyvumas yra tame, jog graitzengiai bėga su surisztomis kojomis. Daro tai sziokiu būdu: paskyrtas graitzengių skaitlius, iszreiszkusių norą eiti lenktyn, sustoja poromis pavyriku. Greta stovinczias kojas, t. y. tiesią koją vieno ir kairę antro drutai surisza virvele augszcziau ir žemiau kelių. Abu greitzengiai stipriai apsikabina ir pagal dūto zenklo, leidzias bėgti dviem's liūsom's kojomis, treczia „dvigubi“ tik už pasparą tarnauja. Tokios lenktynės taip patiko berlynecziams, jog jie buktai užmanę „praplatinti“ jas.

— Amerikizskos apsergėjimo nū ugnies draugystės apgarsino protestą priesz statymą augszty namų. Isz priezasties didelių bledzių, paėjusių isz didelių gaisrų, draugystės susitarė visus namus, kurie pu santro karto yra augsztesneis už platumą ulyczios arba abelnai siekianczius lig 18 sieksniu augszty, o lygiai ir visas namas budavotas ne isz nedeganczio materijolo, nepriimti daugiau į apsergėjimą; apart to dar padidinti mokestį už apsergėjimą ant 3%. Valdytojais augszty namų didziai nu liudo isz tokio sūkalbio draugyszių: jiems pris'eina ardyti savo namus, nės amerikizski didziaturecziai turi paprotį leisti pinigūs ant statymo namų, tik apsergėję jūs nūg ugnies; paaugsztintas gi ant 3% mokestis yra taip didelis, jog vargiai tik gali but iszrinktas isz prieigos, dūdanczios namais.

Isz N. 23 „Lietuvos“ patriame, jog prie to laikraszczio prisidėjo p. A. Aliszauckas į vietą Zakarevycziaus. Lenkizski zodziai iszvyti ir naujas savinjkas bei redaktorius rupinasi, matyti, apie padarymą „Lietuvos“ vėta lietuvizsko laikraszczio vardo.

Egle Zalcziu Karaliene.

Dramatas penkiūse apsiŕeiszkimūse.
Paraszytas isz mitologiszko senoves lietuviu padavimo

per Al. Guzuti.
(Tasa).

Gulbi-dievaitis. Vyras visūmet tur' pritarti linkėjimui savo paczios, nės gražiose akyse bijosi iszvysti aszarėles.

Eglė. Per daug esi nedoras savo protavime.

Gulbi-dievaitis. Ką daryti Tamsta — ganėtinai isztyrinėjau žmonių szirdį ir pažįstu anų visus jausmus.

Žaltys (įjėšs bučiūja Eglę ir Gulbi-dievaitį, kalbėdamas). Laba rytą mano Eglelei ir tav gerasis prieteliau!

Eglė ir Gulbi-dievaitis. Už meilingą pasveikinimą dėkavojam' Jūsų Mylistai.

Žaltys (prie Gulbi-dievaiczio). Jau pargrįžai isz kelionės, mielas prieteliau. Kas ten girdėtis ant margo svieto?

Gulbi-dievaitis. Kaip upė kaskart naują vandenį varo, taip atmainingi svieto veikalai vien's po kito seka: turtinigi persotinti gėrybėmis ilgsta, o vargšzai paskendę netekimūse liudnai vaitoja.

Žaltys. Paprasti tai daigtai ant svieto, ką-gi veikia tėvai mano Eglytės?

Gulbi-dievaitis. Dar sveiki laikosi, prie dukters pasiilgo ir dideliai jos laukia.

Žaltys. Nelabai norėčiau paczią iszleisti į svieta, kurio keliai nukloti yra apvylimais ir nedorybėmis.

Gulbi-dievaitis. Tamstos pasikalbėkit', o asz eisiu darsiteirauti, ar kas neatėjo prie karaliaus su reikalu.

Žaltys. Gerai prieteliau.

Gulbi-dievaitis iszeina.

Eglė. Brangiausias vyre ir vieszpatie! per daug metų negaliu nū tavęs iszmelsti pavelijimo atlankyti gimtinę; tur' buti jau nemyli manęs.

Žaltys. Ot ir „nemyli“! — Tokia tai kalba moterės pergali vyrus, kurie, norėdami darodyti paczioms meilę, pri-linksta jų linkėjimams ir tūmi nevieno paklydimo dasileidžia.

Eglė (prisimalonėdama vyrui). Mano balandėli, dabar dėlei dviejų priezasczių turi iszpildyti mano linkėjimą, tai yra darodyti meilę ir isztesėti karaliskus prizadus, kuriūs man daviai, kad manę prie tėvų iszleisi, kaip tik plieninius czeverykus sudėvėsiu.

Žaltys. Teisybė, asz tą prizadėjau, bet tu, szirdele, dar negreitai tūs czeverykus sudėvėsi.

Eglė. Prieszingai, nū kasdieninio dėvėjimo czeverykų padai jau isztrupėjo (rodydama į gulinczius czeverykus). Szitai guli tie czeverykai — praszau paveizėti.

Žaltys (apziurėdamas czeverykus). Dievaži! czeverykai jau be padų; mano szirdele, kaip galėjai taip greitai plieną sudėvėti?

Eglė. Kas do dyvai? prie kasdieninio dėvėjimo ir plienas sutruksta.

Žaltys. Teisybė, mano brangioji, moteriskės norui ir kietas plienas negal' priesztarauti. Ką daryti! reikės isztesėti prizadus ir tavę su vaikais prie tėvų iszleisti, bet be pyragų negali į gimtinę vaziūti, dėlei to reikia pasirupįti apie iszkepimą dailių pyragų.

Eglė (apglobstīnėdama ir bučiūdama vyrą). Mylimasis vyreli, szirdingai dėkavoju už tavo malonę! Tūjaus bėgu pyragus kepti (greitai iszeina).

Žaltys. Kepk, szirdele, kepk — paveizėsiu, kaip tu iszkepsi pyragus be laszo vandens, kurio negausi su kūm parsineszti, nės visus indus liepiau paslėpti. Norai moterų tvermingesni yra už vyriską užsikėsėjimą, kurį mėnka kliutis tankiai suardo, moterės-gi lepinimais, nusijūkimais ir aszaromis mažne visūmet savo užsikėsėjimų dasiekia. Noris dideliai nenorėčiau iszleisti paczios tarp žmonių, nės prajutis man kalba, kad jų nedorybė sugriaus mano laimę, bet Eglės norui negalėsiu priesztarauti, jeigu be vandens įstengs iszkepti pyragus.

REGYKDE 2.

Žaltys ir Gulbi-dievaitis, paskui Eglė.

Gulbi-dievaitis (įeidamas). Deszimt — tukstantinis zalczių virszinikas skundziasi, kad žmonės be jokios priezasties naikin' zalczius, kurie nieko blogo jiems nedaro, slepiasi ir bėga, o tik prispirti persekiotojų retai kada savo gyliu ginasi.

Žaltys. Ką gi daryti su nedorais žmonėmis, kurie nelinkstantį jų valdžiai gyvį norėtų isznaikįti! Nedyvai, kad tarp žmonių ir slenkanczių yra amžina neapkanta, bet didžiausio papeikimo vertas nožmus pritaisymas žmonių, kurie, užmirsę apie visotiną brolystę, gaivina savije kvailą gentiską neapkantą ir smarkiomis karėmis skleidžia smertį ir isznaikinimą.

Gulbi-dievaitis. Tok's jau žmonių prigimimas — augsztin' savo protą ir vertumą, o neapsakomai žemin' savę tokiomis darbais, kurių ir neprotingi žvėrys nedasileistų.

Žaltys. Žmonių budo mes nepermaiñys'me, teryjasi tarp savęs, bet už nekaltą persekiojimą mūsų pavaldinių užleisiu tvanais, kurie isznaikįs javus ant laukų ir nevieną žmogų nuskandįs.

Gulbi-dievaitis. Tą isztarmę pranesziu zalczių virszinikui; dar vieną veikalą protingam Tamstos nusprendimui atneszu: ezerų Undynės viliojanczios į gelmę viltvylyszkus vyrus teraujās, ką tur' daryti, kad dabar lygiai su vyrais ir motores vyliumi nusikalsta: ar po senevės vienus vyrus skandįti, ar taipgi ir viltvylyszkas moteris į ezerus murdyti?

Žaltys. Jeigu mūsų gražios sesutės Undynės pripažįst', kad moteres lygiai su vyrais yra viltvylyszkos, tai tegul neskanđin' nei vyrų nei moterų, nės anie vieni kitų verti. Bausmę likkime dievams parėdziusiems, idant kožna peržanga pati savimi nusikaltusiam bausmę atnesztų.

Gulbi-dievaitis. Tą protingą isztarmę apskelbsiu Undynėms.

Žaltys. Pasirokavę apie viszpatystę, pasikalbėsim' apie namų reikalus: norėdamas sulaikyti paczią nū vaziavimo į gimtinę, prizadėjau iszleisti ją tada, kaip sudėvės plieninius czeverykus, nės mislijau, kad tų czeverykų ir per deszimts metų neįveiks sudėvėti; bet veltas mano iszsimanymas: per pusę metų czeverykai sutrupėjo ir reikės prizadus isztesėti.

Gulbi-dievaitis. Ką padarysi su užsigėidimu moteriskės? ji visūmet savo norą tur' iszpildyti.

Žaltys. Dabar paskutinę kliutį iszmislijau — įsakiau iszkepti kelionei pyragus, o tū tarpu liepiau visus indus paslėpti, idant Eglė neturėtų su kūmi vandens parsineszti, o jeigu mano pacziūtė suspės be vandens pyragus iszkepti, tai

toliaus negalėsiu jai priesztarauti.

Gulbi-dievaitis. Nenaudingas stengimas! aš žinau, kad protingoji karalienė dūs sav rodą.

Eglė (jeidama, linksmi). Mieliausias vyreli, jau pyragai iškepti!

Žaltys (pusbalsiai). Szitai tav, gužuti, deszra — (balsiai) kaip galėjai iškepti pyragus be vandens? ar kas iš tarnų davė tav indą vandens pasineszti?

Eglė (nusijūkdama). Niekas iš tarnų nedavė man nei jokio indo — (grumodama pirsztu). Oi tu jūkdari! visus indus liepia paslėpti, bet aš susimislijau vandens parsineszti su rėcziu.

Žaltys. Kaip galėjai tą padaryti?

Eglė (nusijūkdama). Labai pigiai! tirszta teszla uzlipinau rėczio skylutes ir vandens pakaktinai parsinesziau.

Žaltys. Oi tu, iszmislincze! nėra ko veikti, reikia tavę prie tėvų iszleisti.

Eglė (apglobdama ir buczyūdama vyrą). Aczių tav szirdele! einu į kelionę rengtis (greitai iszeina).

Gulbi-dievaitis. O ką, ar aš nesakiau, kad iszmintingoji karalienė dūs sav rodą?

Žaltys. Moteriskės užsigeidimui nepriesztarauti.

Gulbi-dievaitis. Silpna yra moteriskė vieku, bet galinga savo norais ir szirdies prajucziumi. Taip, karaliau, turėsi keletą nedėlių panaszlauti.

Žaltys. Noris sunkus buvimas be mylimos Eglės, bet sunkesnis bus rupesnis, iszleidus ją tarp klastingų žmonių, kurių nadorybė gal' sugriauti mūsų moterystės laimę.

Gulbi-dievaitis. Nesirupik, prieteliau, karalienė padori ir neprieinama viltvilyste.

Žaltys. Tikėdamas paczios dorybei, nevarginu savęs pavyda, bet neatminamas prajutis slogina mano szirdį.

Gulbi-dievaitis. Jausmas, kurį vadinam' prajucziumi, nevisūmet yra neklystancziu szirdies balsu, bet tankiai buna klaidžios vaidentuvės atbalsiu, kurios ugnėti pavidalai neramin' mumis.

Žaltys. Gal' buti, — vienas laikas gal' iszreikszi, ar manę neramin' szirdies prajutis, ar klaidi vaidentuvė.

REGYKLĖ 3.

Tie patys ir Zalczio vaikai: sunus Szviesutis, Anžūlis ir dukte Milde.

Eglė (pasirėdžiusi kaip į kelionę, su vaikais jeidama). Mieliausias vyre! naudodamasi isz tavo pavelijimo jau pasirėngiau į kelionę.

Žaltys. Gerai, mano szirdele; be tavęs liudnos bus mano dienos.

Eglė. Stengsiūs kūgreicziaus pagrįžti.

Žaltys. Su didžiausia pailga lauksiu tavęs, o kada laimingai pagrįžsi, tai, sustojusi antkrantij' ežero, taip paszauksi manęs: „vyre mano, pati tavęs szaukia; kad esi gyvas, pasirodyk pieno putomis, o jeigu numiriai, apsireikszk kraujumi“. Po isztarimo tų žodžių aš pasirodysiu.

Eglė. Pagal tavo velijimą padarysiu, bet kam tas liudnas atsiliepimas: sveiką ir linksmą tikiūs tavę rasti. (Buczūdamas vyrą). Lig meilingo regėjimo, mano balandėli.

Žaltys (buczūdamas Eglę). Sudiev mano brangiausioji!

Eglė (padūdamas ranką Gulbi-dievaicziui). Lig pasimatymui, geras prieteliau!

Gulbi-dievaitis (padūdamas ranką Eglei). Laimingos kelionės ir linksmo pagrįžimo.

Žaltys. Dūk labas dienas tėvams.

Eglė. Gerai szirdele.

Vaikai (buczūdami į ranką tėvui). Likk sveikas, tėveli, prie bobutės vaziūjam'.

Žaltys (buczūdamas vaikus). Sudiev, mano vaikeliai.

Vaikai (buczūdami į ranką Gulbi-dievaicziui). Likk sveikas dėde.

Gulbi-dievaitis (buczūdamas vaikus). Sudiev mažuliai.

Visi iszeina. Uždanga nusileidžia.

Apsireiskimas IV.

Teatras iszrodo ukiszką triobą: skūmė ir sūlai, po deszinei durye prieszais kurių viduryj' aslos trumpas sūlas, stovintis galu į duris. Ant skūmės asocziai (uzbonai) su alūm', moliniai pūdeliai, pyragų ir surių riekės.

REGYKLĖ 1.

Rustulis ir Vainis, paskui Vaidevutis ir Audronė.

Rustulis. Noris sykį Eglė davė žinią, kad aplankys gimtinę.

Vainis. Nedoras Žaltys! per penkioliką metų neiszleido paczios prie tėvų. Kas mums do svainis (szvogeris), kurs nenor su broliais pasivaiszžiti ir į pažintį sueiti?

Rustulis. Jūdsiai žino, kūmi jisai yra? gal pavirsti į žaltį ir vėl priimti paveikslą žmogaus, o apart to garsin' savę zalczijų karaliumi ir vandeniniu dievaicziu.

Vainis. Jisai yra ne dievaitis, bet bjaurus staubunas*) gyvus žmonės ryjantis; tokį neverta ant svieto laikyti.

Rustulis. Kad tik mes jį prigriebtumėm', tai daugiaus nematys saulės.

Vainis. Dar vadina savę karaliumi!

Rustulis. Mes jam parodysim' karalystę! reikia nū Eglės iszkvoszti, kokiais žodžiais iszszauk' savo vyrą isz ežero, o kad tą žinos'me, tai iszmasinę Žaltį, dalgiais nukirs'me.

Vainis. Protingai kalbi, brolau.

Abudu. Smertis! smertis tam nedoram staibunui.

*) Staubunas — siaubunas, slibinas, smakas.)

Vainis. Kad tik tėvai ir Eglė nedasziznotų apie mūsų darbą.

Rustulis. Isz kur gal' dasiznoti? taip apsiliūbs'me, kad ir szuva nelos, žmonės neregės, o saulė ir žemė tylės.

Girdėtis eiseną.

Vainis. Tur' buti tėvai pareina.

Rustulis. Laikas mums eiti prie Vaizganczio rėdos.

Vaidevutis ir Audronė įeina.

Vaidevutis. Vaikai, ką czia gaisztat', dėlko neinat' prie Vaizganczio rėdos.

Rustulis ir Vainis. Einam' jau, einam' (iszeina).

Vaidevutis ir Audronė atsised' prie skūmės.

Vaidevutis. Szia dien' tikimės dviejų linksmų atsitikimų: Vaizganczio szventės ir apsilankymo seniai laukiamos dukrelės.

Audronė. Per penkioliką metų savo gulbelės neregėjau, o dabar laukiu jos, kaip gervė pavasario giedros.

Vaidevutis. Szia dien sulauksi, motin', mylimos Eglės ir anos vaikelių.

(Dar neviskas).

